

Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo

Información xeral do centro

Pode atopar toda a información do centro e as titulacións na páxina web:

<https://fccxxt.webs.uvigo.es>

Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G211V01101	Dereito: Teoría do dereito	1c	6
V08G211V01102	Estatística: Estatística	1c	6
V08G211V01103	Socioloxía: Introducción á socioloxía das relacións laborais	1c	6
V08G211V01104	Economía: Principios de economía	1c	6
V08G211V01105	Historia: Historia das relacións laborais no mundo contemporáneo	1c	6
V08G211V01201	Dereito: Dereito constitucional	2c	6
V08G211V01202	Empresa: Organización da empresa	2c	6
V08G211V01203	Psicoloxía: Psicoloxía	2c	6
V08G211V01204	Economía: Economía española	2c	6
V08G211V01205	Empresa: Fundamentos básicos de contabilidade da empresa	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Teoría do dereito				
Materia	Dereito: Teoría do dereito			
Código	V08G211V01101			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pacho Blanco, Xosé Manuel			
Profesorado	D' amorin Camba, Francisco Javier Pacho Blanco, Xosé Manuel			
Correo-e	xmpacho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de formación básica necesaria para coñecer os conceptos fundamentais do Dereito, así como as fontes normativas, a interpretación das normas, e outros aspectos fundamentais do ordenamento xurídico.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional
B2	Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad
B3	Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional
B4	Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional
B5	Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional
C1	El alumno comprenderá el concepto de estructura del derecho con la finalidad de poder resolver pacíficamente los conflictos económicos y sociales del ámbito laboral
D1	Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión
D3	Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal
D4	Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados de la realidad en relación con su significado y relacionarlos con las distintas ramas del ordenamiento jurídico

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	A2	B1	C1	D1
O/a alumno/a comprenderá o concepto e estrutura do Dereito coa finalidade de poder resolver pacíficamente os conflitos económicos e sociais do ámbito laboral	A3	B2		D3
	A4	B3		D4
	A5	B4		D5
		B5		

Contidos
Tema

TEMA 1. Conceptos fundamentais do Dereito	1. Concepto e definicións de Dereito. Problemas de definición. O positivismo xurídico. O iusnaturalismo xurídico. 2. A norma xurídica. Xusticia, validez e eficacia. Tipos de normas xurídicas. Normas e principios xurídicos. 3. O Dereito como sistema normativo: unidade, coherencia e integridade.
TEMA 2. As fontes do Dereito	1. Concepto e tipoloxía. A complexidade do ordenamento xurídico. 2. O sistema de fontes do dereito. A Constitución. A lei. Os regulamentos. O costume. Os principios xerais do Dereito. 3. A xurisprudencia.
TEMA 3. A interpretación e a creación normativa	1. A interpretación do dereito e das normas. 2. Os criterios de interpretación das normas. 3. A interpretación da Constitución. 4. A argumentación xurídica e a interpretación.
TEMA 4. A eficacia da norma e a súa validez	1. A aplicación e a eficacia das normas. 2. A nulidade e o fraude de lei. 3. A renuncia e a exclusión voluntaria da lei. 4. Os ámbitos de validez das normas. A entrada en vigor das leis. O dereito transitorio. 5. A xerarquía normativa e o principio de competencia. As normativa autonómica e a normativa local. A normativa internacional. O Dereito da Unión Europea.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	36	36	72
Estudo de casos	15	15	30
Exame de preguntas obxectivas	1.5	9.5	11
Exame de preguntas obxectivas	1.5	20	21.5
Estudo de casos	1	14.5	15.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecerlo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	Realización dunha serie de preguntas cun espazo determinado a fin de desenvolver epígrafes ou partes de epígrafes dos temas.	30	A3	B3	D5	
Exame de preguntas obxectivas	Realización dun exame de preguntas para desenvolver.	40	A2 A4 A5	B1	C1	D1 D3
Estudo de casos	Resolución de casos prácticos. Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	30	A3	B2 B4 B5	C1	D1 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira Convocatoria ordinaria.

-Sistema de avaliación continua. Os alumnos e alumnas que se acollan ao sistema de avaliación continua serán avaliados según os criterios sinalados anteriormente.

O primeiro exame valerá un 30% da nota, e o exame final valerá un 40% da nota, sendo o resto porcentual da parte práctica de casos e traballos e exposición.

O estudantado necesitará unha calificación mínima de 5 sobre 10, en todas as partes para que sexan tidas en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. O exame consistirá na contestación dunha serie de preguntas, de conformidade coas indicacións que no seu momento se concretarán. As notas obtidas no proceso de avaliación continua das prácticas se conservarán para a segunda convocatoria sempre que o estudante alcance a cualificación mínima de 5 sobre 10.

-Sistema de exame final. Os alumnos e alumnas que non seguiron ou non superaron a avaliación continua Terán dereito a un exame final teórico e práctico no que se avaliarán as competencias globais da materia e constituirá o 100% da cualificación da materia. O exame consistirá nunha parte teórica donde se farán unha serie de preguntas, e na parte práctica se desenvolverá un caso práctico e se contestará a una serie de preguntas relacionados co mesmo.

Segunda Convocatoria ordinaria. Os estudantes que superando a avaliación continua non alcanzasen a cualificación mínima farán un exame similar o da primeira convocatoria, e se lles conservarán as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua. Os estudantes que non se acollisen a avaliación continua terán dereito a un exame final teórico e práctico similar o da primeira convocata, que constituirá o 100% da cualificación da materia.

Terceira Convocatoria, fin de carreira Para aqueles estudantes que se matriculen na convocatoria de fin de carreira a proba consistirá nun exame sobre a amteria obxeto do programa da asignatura. As datas de exame de todas as convocatorias estarán fixadas e a disposición dos estudantes tanto na propia Facultde de Ciencias Xurídicas e do Traballo como na súa páxina web.

Recomendase os estudantes que participen na avaliación continua que suban a súa ficha de estudante á plataforma.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DE LUCAS, J. (Ed.) AA. VV., **Introducción a la Teoría del Derecho**, Tirant lo blanch, 1999

BONORINO RAMÍREZ, P., **Introducción á teoría do Dereito**, Servizo de Publicacións Universidade de Vigo, 2011

Bibliografía Complementaria

PECES-BARBA MARTINEZ, G., **Curso de Teoría del Derecho**, Marcial Pons, 2000

PEREZ LUÑO, A.E. y otros, **Teoría del Derecho**, Tecnos, 2011

LUMIA, G, **Principios de teoría e ideología del derecho**, Debate, 2016

Pacho Blanco, X. M., **Lenguas y Constitución. Interpretación y análisis iusfilosófico del artículo 3 de la Constitución**, Aranzadi Thomson Reuters, 2018

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Economía: Principios de economía/V08G211V01104

Outros comentarios

Preténdese con esta asignatura que o estudante enfoque axeitadamente o estudo das asignatiras e que obteña una comprensión adecuada do que son as leis e o dereito para o seu desempeño futuro

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística				
Materia	Estatística: Estatística			
Código	V08G211V01102			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Gómez Rúa, María			
Profesorado	Gómez Rúa, María			
Correo-e	mariarua@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estatística é unha materia de formación básica na que se estudarán temas de estatística descritiva, números índice, cálculo de probabilidades, variables aleatorias e inferencia. Con esta materia preténdese que o alumno sexa capaz de manexar a información contida nun conxunto de datos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para buscar, analizar y sintetizar información para construír argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional
B2	Capacidade para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad
B3	Capacidade para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional
B4	Capacidade para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional
B5	Capacidade para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional
C18	Adquirir conocimientos estadísticos teóricos y la capacidad para aplicarlos a la práctica
D3	Capacidade para la toma de decisiones de forma autónoma e independente de liderazgo y capacidade para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal
D4	Capacidade de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber aplicar os coñecementos estatísticos para interpretar datos derivados da realidade.	A2	B1	C18	D3
	A4	B2		D4
	A5	B3		
		B4		
		B5		

Contidos	
Tema	
Tema 1. Análise descritiva dunha variable.	Medidas de posición. Medidas de dispersión. Medidas de forma.
Tema 2. Análise descritiva de dúas variables	Distribucións bidimensionais de frecuencias. Táboas de correlación e continxencia.
Tema 3. Técnicas de regresión e correlación.	Regresión lineal e correlación lineal.
Tema 4. Números índices.	Números índices simples e complexos. Aplicación dos números índices.

Tema 5. Introducción ao cálculo de probabilidades. Conceptos básicos do cálculo de probabilidades.
Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.

Tema 6. Variables aleatorias. Características dunha variable aleatoria.
Principais distribucións de probabilidade.
Aplicacións do Teorema Central do Límite.

Tema 7. Introducción á inferencia estatística. Inferencia estatística.
Estimadores puntuais.
Estimadores por intervalos.
Contrastes de hipóteses

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	36	20	56
Resolución de problemas de forma autónoma	15	44.5	59.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2.5	32	34.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Resolución de problemas de forma autónoma	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática do tema en cuestión.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	AVALIACIÓN CONTINUA. Resolución de exercicios nas clases prácticas de maneira colectiva e individual	30	A2 B1 C18 D3 A4 B2 D4 A5 B3 B4 B5
Exame de preguntas de desenvolvemento	AVALIACIÓN CONTINUA. Realizaranse dous exames teórico-prácticos da materia, cada un deles cunha valoración dun 35% da cualificación total.	70	A2 B1 C18 A4 B4 A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada estudante poderá elixir se desexa avaliación continua (descrita arriba) ou avaliación global, según o mecanismo establecido pola Facultade.

Os/As estudantes que opten pola avaliación global realizarán un exame teórico-práctico co que poderán alcanzar o 100% da nota.

A avaliación dos estudantes na segunda oportunidade e na convocatoria fin de carreira realizarase mediante un exame que suporá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Martín-Pliego López, F.J y Ruiz Maya Pérez, L, **Fundamentos de Inferencia Estadística**, Thomson, 2005

Martín Pliego, F. J. y Ruiz Maya, L, **Estadística I**, Thomson, 2004

Montero Lorenzo, J.M., **Estadística para Relaciones Laborales**, AC, 2000

Bibliografía Complementaria

Esteban García,J. y otros, **Estadística Descriptiva y nociones de Probabilidad**, Thomson, 2005

Montero Lorenzo, J. M., **Estadística Descriptiva**, Thomson, 2007

Juan Verdoy, P.;Mateu Mahiques, J. y Porcu, E. ;, **Introducción a la estadística y probabilidad**, Tilde, 2008

Tomeo Perucha, V;Uña Juárez, I., **Lecciones de Estadística Descriptiva.**, Garceta, 2009

Cao Abad, R.;Presedo Quindimil,M. y Naya Fernández,S., **Introducción a la Estadística y sus aplicaciones**, Piramide, 2001

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Introducción á socioloxía das relacións laborais**

Materia	Socioloxía: Introdución á socioloxía das relacións laborais			
Código	V08G211V01103			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Durán Vázquez, José Francisco			
Profesorado	Durán Vázquez, José Francisco			
Correo-e	joseduran@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia ten como obxectivo fundamental coñecer os conceptos básicos da socioloxía para poder aplicalos o coñecemento crítico das sociedades e o papel determinante que ten a relación sociolaboral e o proceso de traballo na configuración da estruturación social, a inclusión social, os conflitos e os procesos de cambio social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Capacidade para buscar, analizar y sintetizar información para construír argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional			
B2	Capacidade para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad			
B3	Capacidade para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional			
C20	Aplicar los conocimientos de la sociología para interpretar social y críticamente la relación laboral por el efecto o resultado que produce en el proceso de trabajo (vida de la empresa), en las divisiones sociales del mercado laboral y en la estructuración social de las sociedades			
D3	Capacidade para la toma de decisiones de forma autónoma e independente de liderazgo y capacidade para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal			
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética y con responsabilidade social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad			

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumno ten capacidade para analizar e entender o feito laboral según se produce condicionado ou imbricado nunha diversidade de problemáticas interactuantes que conflúen para facer realidade a mesma relación laboral, a empresa e os determinantes normativos do ámbito laboral e institucional, e social ou sistémico.	A2	B1	C20	D3
	A3	B2		D4
	A4	B3		
	A5			

Contidos

Tema	

TEMA 1: OS ORIXINES DA PERSPECTIVA
SOCIOLÓXICA NO MARCO DA SOCIEDADE
INDUSTRIAL DO TRABALLO.

1.As orixes da Socioloxía e o nacemento da sociedade moderna: o traballo e a produción como núcleos da orde social.

2.A perspectiva Sociolóxica. A realidade social como obxecto de estudo sociolóxico.

TEMA 2: A TRADICIÓN DO PENSAMENTO
SOCIOLÓXICO.

-Marx: Cambio social e loita de clases.

-Durkheim: Solidariedade Social, integración e conciencia moral.

-Weber: Modernización, racionalización e desencanto.

-Simmel: Modernidade, individuo, Cultura.

-Norbert Elias: O proceso de civilización.

TEMA 3: AS TRANSFORMACIÓNS DOS MUNDOS
DO TRABALLO E DO CONSUMO.

1.Os cambios no mundo do traballo: as novas formas de integración no mercado do traballo: inseguridade, risco e desemprego.

2.Desenrolo e transformación das sociedades de consumo.

TEMA 4: SOCIALIZACIÓN E CONSTRUCCIÓN DA
IDENTIDADE: O UNIVERSO FAMILIAR E O
ESCOLAR.

1.Socialización e construción da identidade: o universo da familia.

2.Socialización, institucionalización e subxetivación: o mundo da educación

3.Integración social, identidade e reprodución das sociedades modernas: entre a institucionalización e a individualización.

TEMA 5: ESTRUCTURA SOCIAL, DESIGUALDADE E
MOBILIDADE SOCIAL.

1.Teorías da desigualdade e a estratificación social.

2.Clase social e estilos de vida. O mercado de traballo e o universo do consumo.

3.A mobilidade social.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	36	72	108
Estudo de casos	7.5	12.5	20
Estudo de casos	7.5	12.5	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Desenrolo teórico dos contidos temáticos do programa de socioloxía, tratando de desenvolver a capacidade de pensamento e de análise sobre a realidade social actual nas súas distintas dimensións, destacando a influencia estratéxica do proceso socio-laboral na articulación da sociedade, a súa estruturación social e os procesos de cambio social. Si, ante calquer eventualidade, as leccións maxistras non puidesen desenvolverse de xeito presencial, continuarán na modalidade online.
Estudo de casos	En cada un dos seminarios do curso proporase un texto, correspondente a cada unha das unidades nas que se estrutura o temario. O alumnado deberá contestar a unha serie de preguntas relacionadas co seu contido, coa finalidade de que sexa capaz de comprender, analizar e explicar adecuadamente un texto sociolóxico. Preténdese, así mesmo, que o alumnado profundice e consolide os coñecementos adquiridos en cada unha das sesións maxistras do curso. Si, ante calquer eventualidade, os Seminarios non puidesen desenvolverse de xeito presencial, continuarán na modalidade online.
Estudo de casos	En cada un dos seminarios do curso proporase un texto, correspondente a cada unha das unidades nas que se estrutura o temario. O alumnado deberá comentar criticamente o citado texto, coa finalidade de que sexa capaz de comprender, analizar e explicar adecuadamente un texto sociolóxico. Preténdese, así mesmo, que o alumnado profundice e consolide os coñecementos adquiridos en cada unha das sesións maxistras do curso. Si, ante calquer eventualidade, os Seminarios non puidesen desenvolverse de xeito presencial, continuarán na modalidade online.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	En cada unha das Sesións Maxistras atenderanse todas as dúbidas do alumnado relacionadas co desenvolvemento de cada unha das unidades do temario. Si, ante calquer circunstancia, a docencia non puidera desenvolverse de xeito presencial, tendo que realizarse online, as dúbidas atenderanse telefónicamente ou por correo electrónico.
Estudo de casos	En cada un dos Seminarios do curso resolveranse todas as dúbidas do alumnado relacionadas coa realización dos traballos propostos, e tamén todas aquelas vinculadas co contido da materia. Si, ante calquer circunstancia, a docencia non puidera desenvolverse de xeito presencial, tendo que realizarse na modalidade online, as dúbidas resolveranse telefónicamente ou por correo electrónico.
Estudo de casos	En cada un dos Seminarios do curso resolveranse todas as dúbidas do alumnado relacionadas coa realización dos traballos propostos, e tamén todas aquelas vinculadas co contido da materia. Si, ante calquer circunstancia, a docencia non puidera desenvolverse de xeito presencial, tendo que realizarse na modalidade online, as dúbidas resolveranse telefónicamente ou por correo electrónico.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Nas Sesións Maxistras, nos Seminarios e nas horas de tutorías aclararanse todas as cuestións expostas polo alumnado relacionadas coa proba de desenvolvemento. Si, ante calquer circunstancia, a docencia non puidera desenvolverse de xeito presencial, tendo que realizarse na modalidade online, as dúbidas atenderanse telefónicamente ou por correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	En cada un dos Seminarios o alumnado deberá responder a unha serie de preguntas relacionadas cos textos propostos.	30	A3 A4	B1 B2	C20
Estudo de casos	En cada un dos Seminarios o alumnado deberá comentar criticamente os textos propostos.	30	A3 A4	B1 B2	C20
Exame de preguntas de desenvolvemento	Haberá unha proba de cuestións de desenvolvemento, que incluírá os contidos explicados durante o curso.	40	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3	C20

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA

O alumnado en *modalidade presencial* terá que asistir polo menos ao **75%** das *Clases Maxistras* e dos *Seminarios* para ser avaliado nesta modalidade.

O alumnado que se acolla nun principio a avaliación continua, poderá renunciar a ela solicitándollo por escrito ao

profesorado da materia, tendo como data límite a **3ª semana de docencia**.

Será necesario obter polo menos un **4** na *proba de preguntas de desenvolvemento* sobre todos os contidos da materia, para ter en conta a nota obtida nos Seminarios.

AVALIACIÓN FINAL

O alumnado que non siga a modalidade de avaliación continua realizará un examen final sobre todos os contidos da materia. Dito examen suporá o **100%** da nota.

NOTA

As datas e horarios das probas de avaliación final serán as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobadas pola "Xunta de Facultade" para o curso 2023-24.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Beck, Ulrich, **El normal caos del amor**, 1ª, Paidós, 2001

Beck, Ulrich, **La sociedad del riesgo. Hacia una nueva modernidad**, 2ª, Paidós, 2006

Boltanski, L y Chiapello, E, **El nuevo espíritu del capitalismo**, 1ª Ed., Akal, 2002

Giddens, Anthony, **El capitalismo y la moderna teoría social**, 6ª Ed., Labor, 1998

Giddens, Anthony, **Sociología**, 5ª Ed., Alianza Editorial, 2007

Macionis, John y Plummer, John., **Sociología**, 4ª Ed., Pearson, 2012

Requena, M-Salazar, L-Radl, J, **Estratificación social**, 1ª Ed., Mc Graw Hill, 2013

Ritzer, George, **Teoría Sociológica Clásica**, 3ª Ed., Mc Graw Hill, 2001

Ritzer, G, **Teoría Sociológica Moderna**, 3ª Ed., Mc Graw Hill, 2001

Sennett, R, **La corrosión del carácter**, 5ª Ed., Anagrama, 2000

Bibliografía Complementaria

Bauman, Z, **Vida de consumo**, 1ª, FCE, 2007

Beck, U.; Beck-Gernsheim, E., **La individualización. El individualismo institucionalizado y sus consecuencias sociales y políticas**, 1ª, Paidós, 2003

Bourdieu, Pierre.; Passeron, Jean-Claude, **la reproducción. Elementos para una teoría del sistema de enseñanza**, 2ª, Laia, 1981

Castel, Robert, **Las metamorfosis de la cuestión social.**, 1ª, Paidós, 2001

Durán Vázquez, José F., **La integración del sujeto moderno. Entre la liberación y la inclusión**, 1ª, Dykinson, 2021

Durán Vázquez, JF.; Duque, E., **Las transformaciones de la educación. De la tradición a la modernidad hasta la incertidumbre actual.**, 1ª, Dykinson., 2019

Featherstone, M, **Featherstone**, 1ª, Amorrortu, 2000

Lipovestky, G, **La felicidad paradójica**, 1ª, Anagrama, 2007

Willis, Paul, **Aprendiendo a trabajar**, 1ª, Akal, 1988

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Socioloxía do traballo/V08G211V01305

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia das relacións laborais no mundo contemporáneo/V08G211V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía				
Materia	Economía: Principios de economía			
Código	V08G211V01104			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Manzano González, Baltasar			
Profesorado	Díaz Vázquez, Raquel Manzano González, Baltasar			
Correo-e	bmanzano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A economía é unha ciencia social cuxo obxecto de estudo é a sociedade, analizando a toma de decisións dos individuos e como se interrelacionan. O obxectivo desta materia será transmitir aos estudantes de *RRLL e *RRHH a forma de pensar dun economista, ao mesmo tempo, os alumnos descubrirán como o estudo da economía permite coñecer mellor o mundo. O programa da materia ofrece unha visión *panorámica das grandes ideas que se repiten en Economía como o custo de oportunidade, a toma de decisións en termos marxinais, o papel dos incentivos, a eficiencia das asignacións de mercado, e así ata dez Principios de Economía que constitúen o fundamento da maior parte da análise económica. Os temas estrutúranse de tal modo que, sen deixar ao carón a teoría económica formal, ponse especial fincapé nas aplicacións e nas cuestións relacionadas coa política económica. Cada capítulo contén casos prácticos que mostran como se aplican os Principios de Economía.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional
B2	Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad
B3	Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional
B5	Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional
C23	Entender la forma de pensar de un economista, a través de las grandes ideas que se repiten en Economía como el coste de oportunidad, la toma de decisiones en términos marginales, el papel de los incentivos, la eficiencia de las asignaciones de mercado, y así hasta diez Principios de Economía que constituyen el fundamento de la mayor parte del análisis económico
D1	Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumno avanzará na comprensión dos problemas económicos e se familiarizará coas ferramentas analíticas que permitan analizalos.	A2	B1	C23	D1
	A4	B2		
	A5	B3		
		B5		

Contidos

Tema

PARTE I: INTRODUCCIÓN	Tema 1. Os principios básicos da Economía.
	Tema 2. Pensar como un economista.
PARTE II: O FUNCIONAMENTO DOS MERCADOS	Tema 3. As forzas do mercado da oferta e a demanda.
	Tema 4. A elasticidade e as súas aplicacións.
PARTE III: OS MERCADOS E O BENESTAR	Tema 5. Os consumidores, os produtores e a eficiencia dos mercados.
	Tema 6. Fallos de mercado e a intervención do estado.
PARTE IV: OS DATOS MACROECONÓMICOS	Tema 7. A medición da renda dun país.
	Tema 8. A medición do custo da vida.
PARTE V: OS PROBLEMAS MACROECONÓMICOS	Tema 9. O desemprego.
	Tema 10. O crecemento económico.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	40	55
Lección maxistral	35	40	75
Exame de preguntas obxectivas	0	6	6
Exame de preguntas obxectivas	0	7	7
Exame de preguntas obxectivas	0	7	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistrais. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos en teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións. Estas clases prácticas impártense cada semana despois da docencia maxistral.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As titorías individuais terán lugar no despacho (físico ou virtual) do profesor da materia, segundo a normativa vixente na Universidade de Vigo.
Resolución de problemas	As titorías individuais terán lugar no despacho (físico ou virtual) do profesor da materia, segundo a normativa vixente na Universidade de Vigo.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivasPrimeira proba de avaliación		33,33	A2	B1	C23	D1
			A4	B2	C23	D1
			A5	B3		
				B5		
Exame de preguntas obxectivasSegunda proba de avaliación		33,33	A2	B1	C23	D1
			A4	B2	C23	D1
			A5	B3		
				B5		
Exame de preguntas obxectivasTerceira proba de avaliación		33,33	A2	B1	C23	D1
			A4	B2	C23	D1
			A5	B3		
				B5		

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (EC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (EG). A avaliación por defecto é a EC. O alumnado poderá elixir EG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de EG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de EC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se realizaron.

SISTEMA AVALIACIÓN CONTINUA (EC)

Neste caso a avaliación da materia constará de 3 probas parciais, cada unha das cales terá unha ponderación de 1/3 da nota final. As probas serán as seguintes

- 1.- **Primeira proba parcial (33,33%):** (Temas 1-4). Este exame realizarase ao final do primeiro terzo do cuadrimestre, nunha data que será anunciada con suficiente antelación.
- 2.- **Segunda proba parcial (33,33%):** (Temas 5-6). Este exame realizarase ao final do segundo terzo do cuadrimestre, nunha data que será anunciada con suficiente antelación.
- 3.- **Terceira proba parcial (33,33%):** (Temas 7-10). Este exame realizarase ao final do cuadrimestre, nunha data que será anunciada con suficiente antelación.

Para aprobar a materia, a cualificación obtida ha de ser maior ou igual a 5 puntos (sobre 10).

Considerarase que o alumnado se ha presentado á avaliación continua cando se presentou a algunha das probas parciais de avaliación desta modalidade.

PROBA AVALIACIÓN GLOBAL (EG)

O estudantado que se acolla a esta modalidade realizará unha proba de toda a materia polo 100% da nota, na data oficial establecida no calendario de exames.

Convocatoria Julio: Na convocatoria extraordinaria, o estudantado realizará unha proba de toda a materia polo 100% da nota. Convocatoria Fin de Carrera: O estudantado matriculado na convocatoria fin de carreira realizará unha proba de toda a materia polo 100% da nota.

Os estudantes que non participen na EC nin na EG, figurarán nas actas como non presentados.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de EG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mankiw, N. G, **Principios de Economía**, 6ª edición,
Díaz-Giménez J., **Macroeconomía: Primeros conceptos**,

Bibliografía Complementaria

Bernanke, B. S. y Frank, R. H., **Principios de Economía**, 3ª edición,
Krugman P., Wells R. y Graddy, K., **Fundamentos de Economía**, 3ª edición,
Samuelson, P. A. y Nordhaus W. D, **Economía**, 19ª edición,
Acemoglu, D., Laibson, D. y List, J.A., **Economics**,
Mankiw, N.G. y Taylor, M.P., **Economía**, Paraninfo,

Recomendacións

Outros comentarios

Non é necesario ter cursado ningunha materia de Economía anteriormente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Historia das relacións laborais no mundo contemporáneo**

Materia	Historia: Historia das relacións laborais no mundo contemporáneo			
Código	V08G211V01105			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Rodríguez Lago, José Ramón			
Profesorado	Rodríguez Lago, José Ramón			
Correo-e	jrlago@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende ofrecer a o alumnado de a titulación unhas destrezas básicas para o coñecemento de os fundamentos e de as dinámicas históricas que permiten entender o mundo de as relacións laborais con os seus actores e os seus procedementos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional			
B2	Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad			
B3	Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional			
B4	Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional			
B5	Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional			
C27	Analizar y sintetizar los factores condicionantes de los procesos históricos respecto al mundo del trabajo, enmarcándolos siempre en un tiempo y un espacio concreto de la contemporaneidad			
D1	Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión			
D3	Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal			
D4	Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad			
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados de la realidad en relación con su significado y relacionarlos con las distintas ramas del ordenamiento jurídico			

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

O alumno analiza os acontecementos e os condicionantes que incidiron e inciden no mundo do traballo en cada contexto histórico	A1	B1	C27	D1
	A2	B2		D3
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B5		

Contidos

Tema	
O concepto do traballo e a súa evolución na historia	O traballo antes da contemporaneidade O traballo e o liberalismo O traballo e os socialismos O traballo na era da globalización
Os traballadores e as súas organizacións.	Evolución da cultura do traballo Os traballadores nas sociedades preindustriais Os traballadores nas sociedades industrializadas Os traballadores nas sociedades postindustriais
Os empresarios e as súas organizacións	Evolución da cultura empresarial. As empresas nas sociedades pre-industriais As empresas nas sociedades industriais. As empresas nas sociedades post-industriais
Os Estados e a regulación do mundo do traballo	A regulación legal do traballo anterior aos Estados Modernos. O traballo nos Estados Modernos. O traballo nos Estados liberais. O traballo nos Estados reguladores. O traballo nos Estados *totalitarios. O traballo nos Estados do benestar. O traballo e os Estados ante a globalización
O mundo do traballo e os organismos internacionais.	As internacionais obreiras As internacionais empresariais A Organización Internacional do Traballo (OIT) A Unión Europea e a regulación do traballo.
O traballo e as relacións laborais na España do século XX.	A España liberal. Da Comisión ao Instituto de Reformas Sociais (1883-1923) Entre a dictadura de Primo de Rivera e a II República (1923-1936) Guerra civil e franquismo (1936-1975) Entre a transición e democracia (1975-2018) A formación técnico-profesional en España A emigración española a América A emigración española a Europa
A evolución do traballo e da súa regulación no século XX. Unha perspectiva internacional comparada.	Os EE.UU. do Fordismo ao New Deal (1908/45) Plan Marshall e integración europea (1947/57) Entre J. M. Keynes e W. Beveridge (1919/45) Entre o Laborismo e o Thatcherismo (1945/90) China de Mao ao capitalismo de Estado (1945/90) A URSS de Lenin a Stalin (1917/53) A URSS de Jruschov a Gorbachov (1953/91) Alemaña de entreguerras (1919/45) A Alemaña dividida: RFA e RDA (1945/90) Xapón da Era Meiji á Era Toyota (1880-1990)
O traballo "dos outros". Marxinalidade e economía informal nos séculos XX e XXI	Migracións e traballo O traballo infantil O traballo feminino O traballo escravo O traballo solidario. As ONGs

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	6	12	18
Traballo tutelado	3	15	18
Prácticas con apoio das TIC	6	12	18
Lección maxistral	36	36	72
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	20	20
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	1	1
Exame de preguntas obxectivas	0	3	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o profesor e o grupo de estudantes dos resultados da investigación en equipo sobre contidos dos temas 6, 7 e 8. Cada equipo terá entre 2 a 4 persoas.
Traballo tutelado	Elaboración por parte do alumnado dun traballo de investigación relacionado con algún dos contidos propostos nos temas 6, 7 e 8. O profesor indicará unha bibliografía e unha documentación inicial para cada tema. Os equipos de traballo terán entre 2 a 4 persoas.
Prácticas con apoio das TIC	Busqueda en diferentes webs de fontes e documentos que permitan profundar no tema da presentación
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Explicación do profesor dos conceptos fundamentais do primeiros cinco temas. A explicación ten como soporte unha presentación visual que recolle os principais contidos da materia.
Presentación	Presentación do alumnado ante os seus compañeiros de grupo, do traballo de investigación realizado polo seu equipo sobre os contidos escollidos dos temas 7 e 8. A presentación pode ter calquera ferramenta didáctica que achegue claridade e creatividade á exposición dos contidos
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo de investigación en equipo, *tutorizado pola orientación e supervisión do profesor
Prácticas con apoio das TIC	Elaboración do traballo de equipo en rede. Procura e análise de fontes e documentación histórica para desenvolver o traballo. Diálogo e debate na rede na plataforma virtual da Uvigo

Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resposta dalgunhas preguntas de resposta extensa relacionadas cos contidos explicados durante as sesións maxistrais
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Presentación na plataforma Faitic no prazo sinalado polo profesor, dun informe de Autoavaliación sobre o traballo individual e de equipo desenvolvido polo alumno/a.
Exame de preguntas obxectivas	O alumno/deberaa responder o prazo sinalado e na plataforma Tema/Faitic o tres cuestionarios sinalados polo profesor sobre diversos contidos do temario

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Presentación presencial ante o grupo do traballo realizado en equipo e participación nos debates posteriores.	15	A3 A4	B2 B4	D3 D4 D5
Traballo tutelado	Valoración do traballo en grupo proposto que debe ser entregado na plataforma dixital no prazo estipulado	15	A2 A4 A5	B2 B4	D1 D3 D5
Prácticas con apoio das TIC	Participación e traballo en rede	5		B3 B4	D1
Lección maxistral	Participación activa durante as clases: preguntas, respostas, iniciativas...	5	A1 A5	B3	D4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba final de modalidade escrita e presencial (preferentemente) ou de modalidade oral e virtual (se as circunstancias sanitarias así o aconsellan) sobre os contidos expostos nas clases teóricas. A Proba terá un número de preguntas de desenvolvemento que estará entre 2 e 4.	40	A1 A5		C27 D1
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Informe escrito do traballo de investigación realizado en equipo	5	A2 A3 A5	B1	D1 D4
Exame de preguntas obxectivas	Valoración das respostas ás probas tipo TEST realizadas na plataforma dixital	15	A2 A5	B1 B3	C27

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para o alumnado que participou na Avaliación Continua durante o curso:

- Tanto na primeira como na segunda convocatoria o alumnado realizará unha proba final (escrita/presencial ou oral/virtual) de entre 2 e 4 preguntas de desenvolvemento. Esta proba suporá o 40 % da calificación final, e versará sobre os contidos expostos durante as sesións teóricas. Para facer media coa nota obtida na Avaliación Continua, o alumnado debe acadar na proba unha **nota mínima de 4** (sobre os 10 puntos posibles).

Para o alumnado que non participou na Avaliación Continua durante o curso:

- É moi oportuno que o alumnado que non poida participar na Avaliación Continua poida poñerse canto antes en contacto co profesor da materia (no seu despacho - presencial ou virtual - por e-mail, ou mediante a plataforma virtual) para recibir as indicacións mais importantes que permitan organizar o traballo da materia. O alumnado deberá superar cunha **nota mínima de 5** unha proba de 4 ou 5 preguntas de desenvolvemento, coa que poderá acadar o 100 % da calificación final. Os contidos a examinar incluírán a totalidade do temario oficial, tanto das clases teóricas como das probas prácticas realizadas durante o curso. Isto motivará o alumnado a desenvolver as súas competencias na aprendizaxe autónoma, na toma de decisións, no traballo individual e nas relacións inter-persoais.

Para o alumnado que non superou a Proba Final, pero si a Avaliación Continua:

- **Poderá manter a nota obtida na Avaliación Continua para o curso seguinte**, pero deberá superar a Proba Final (escrita/presencial ou oral/virtual) cunha **nota mínima de 5 puntos (sobre 10)**.

Para o alumnado da convocatoria Fin de Carreira:

- O alumnado deberá superar cunha **nota mínima de 5** unha proba de preguntas de desenvolvemento, coa que poderá acadar o 100 % da calificación final. Os contidos a examinar incluírán a totalidade do temario oficial, tanto das clases teóricas como dos contidos prácticos. Isto motivará o alumnado a desenvolver as súas competencias na aprendizaxe autónoma, na toma de decisións, no traballo individual e nas relacións inter-persoais.

DATAS SINALADAS PARA AS PROBAS FINAIS (escritas/presenciais ou orais/virtuais):

As datas e horarios das probas de Avaliación Final das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de Avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023-2024. Tamén serán comunicadas coa debida antelación a través da plataforma virtual da Uvigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barrios Alonso, Ángeles, **Por la razón y el derecho. Historia de la negociación colectiva en España 1850-2012**, Comares, 2014

Aizpuru, Mikel y Rivera, Antonio, **Manual de historia social del trabajo**, Siglo XXI, 1994

Arenas Posadas, Carlos, **Historia económica del Trabajo (Siglos XIX y XX)**, Tecnos, 2003

Valdaliso, Jesús M^a y López García Santiago, **Historia económica de la empresa**, Crítica, 2007

Pons Pons, J; Arenas Posadas, C; Florencio Puntas, A., **Trabajo y relaciones laborales en la España contemporánea**, Mergablum, 2001

Moreno Fernández, José Ramón; Gómez Urdáñez, Gracia; Galán García, Agustín, **Materiales para la Historia de las Relaciones Laborales**, Tecnos, 2003

Bibliografía Complementaria

Judt, Tony, **Pensar el siglo XX**, Taurus, 2012

Judt, Tony, **Postguerra. Una historia de Europa desde 1945**, Taurus, 2012

Lewin, Moshe, **El siglo soviético**, Crítica, 2006

Huff, Darrell, **Cómo mentir con estadísticas**, Crítica, 2011

Hobson, John M., **Los orígenes orientales de la civilización occidental**, Crítica, 2006

Hobsbawm, Eric J., **Industria e Imperio. Historia de Gran Bretaña desde 1750 hasta nuestros días**, Crítica, 2001

Thompson, E. P., **La formación de la clase obrera en Inglaterra**, Capitán Swing, 2012

Coriat, B., **El taller y el robot**, Siglo XXI, 1993

Owen, Jones, **El Establishment**, Seix Barral, 2015

Owen, Jones, **Chavs. La demonización de la clase obrera**, Capitán Swing, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

(1) A plataforma dixital da Uvigo, o E-mail, e as titorías son recursos que o alumnado debe utilizar para alcanzar unha organización mais idónea e constante do seu traballo. É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as

novidades a través da plataforma dixital e estar atento das datas das diversas probas de Avaliación.

(2) A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo (individual ou en equipo), ou en calquera exame suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.

(3) A avaliación terá sempre en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas, senón tamén a súa corrección lingüística (oral ou escrita).

(4) Valorase moi positivamente a participación activa nas clases, a presentación de iniciativas e a capacidade para traballar en equipo.

(5) Recoméndase intensamente o uso dos numerosos e valiosos recursos a disposición do alumnado nas diversas bibliotecas da Uvigo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional				
Materia	Dereito: Dereito constitucional			
Código	V08G211V01201			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento				
Coordinador/a	Riquelme Vázquez, Pablo			
Profesorado	Riquelme Vázquez, Pablo			
Correo-e	priquelme@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá ao alumnado comprender a organización do Estado e das institucións internacionais e adquirirá a capacidade de interpretar e aplicar as normas que afecten as Relacións Laborais e Recursos Humanos			
	Materia do programa English Friendly: Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as tutorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional
B2	Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad
B3	Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional
B5	Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional
C2	Comprender la Organización del Estado y de las Instituciones y Organizaciones internacionales con competencias constitucionales, para la correcta interpretación de su funcionamiento y de la aplicación de las normas que afecten a las relaciones laborales
D3	Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal
D4	Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados de la realidad en relación con su significado y relacionarlos con las distintas ramas del ordenamiento jurídico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumnos comprenderá a organización do Estado e das institucións internacionais e adquirirá a capacidade de interpretar e aplicar a normas que afectan ás Relacións Laborais e Recursos Humanos	A2	B1	C2	D3
	A3	B2		D4
	A4	B3		D5
	A5	B5		

Contidos

Tema	
Tema 1. O Estado e o seu Ordenamento xurídico	1. Concepto, elementos e formas de Estado 2. Oríxenes e transformacións do Constitucionalismo 3. Elaboración e aprobación da Constitución española de 1978. Características da súa estrutura constitucional
Tema 2. Organización do Estado: Institucións, as súas funcións, competencia e relacións	1. Xefatura do Estado 2. Cortes Xerais 3. Goberno e Administración 4. Poder Xudicial 5. Tribunal Constitucional
Tema 3. A produción normativa no Ordenamento Xurídico español	1. Valor normativo da CE 1978 2. Constitución e Ordenamento Xurídico 3. Fontes do Dereito: Tratados Internacionais; Dereito da Unión europea; A lei e tipos de Leis; Estatutos de autonomía; normas con rango de Lei; outras fontes do Dereito
Tema 4. Principios constitucionais da intervención do Estado nos procesos económicos e sociais	1. A iniciativa pública na actividade económica 2. A potestade tributaria 3. Os Orzamentos Xerais do Estado 4. O principio de estabilidade orzamentaria
Tema 5. Os Tratados Internacionais: a produción normativa no ámbito internacional e a súa integración no Ordenamento xurídico español	1. As relacións entre Dereito Internacional e Dereito interno 2. O Dereito Internacional xeral como fonte do Dereito español 3. O Dereito Internacional Convencional como fonte do Dereito español
Tema 6. As organizacións e Institucións internacionais con competencias constitucionais	1. A Unión Europea 2. O Consello de Europa e o Tribunal Europeo de Dereitos Humanos 3. Outras institucións e órganos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	36	0	36
Seminario	15	0	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	8	18
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	30	32
Exame de preguntas obxectivas	1	30	31
Traballo	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase e explicará ao alumno os aspectos principais da disciplina
Seminario	Os traballos da aula centraranse na realización de diversas actividades onde o principal protagonista é o alumno. As actividades consisten basicamente na resolución de casos prácticos así como a exposición de traballos na aula

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderanse e resolverán as dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos da materia impartidos durante as sesións maxistrais.

Avaliación

	Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exporanse diversos casos prácticos que deberán ser resoltos polos alumnos. A cualificación máxima será de 3 puntos. Para a cualificación terase en conta tanto a asistencia como a participación activa na aula. Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do ordenamento xurídico e a estrutura organizativa e institucional do Estado español e das organizacións internacionais nas que este se integra.	20

Exame de preguntas de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados a final de curso mediante unha proba oral ou escrita que comprenderá toda a materia. Esta proba valorarase ata un máximo de 4 puntos. Constará de 2 preguntas. Aqueles alumnos que opten polo sistema de avaliación continúa, deben aprobar esta proba para que se engada a nota dos distintos traballos e probas da avaliación continúa. As datas e horarios das probas de avaliación final das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de exames aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023-2024. Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do ordenamento xurídico e a estrutura organizativa e institucional do Estado español e das organizacións internacionais nas que este se integra.	40
Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuadrimestre realizaranse dúas probas tipo test que non terán carácter liberatorio. A data da realización da proba serán comunicada polo profesorado. Estas probas cualificaranse cun máximo de 3 puntos. Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do ordenamento xurídico e a estrutura organizativa e institucional do Estado español e das organizacións internacionais nas que este se integra.	30
Traballo	Durante o cuadrimestre os alumnos deberán realizar un traballo, individual ou en grupo, que será entregado ao profesor e presentado oralmente diante do resto da clase. Esta proba cualificarase cun máximo dun punto. Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do ordenamento xurídico e a estrutura organizativa e institucional do Estado español e das organizacións internacionais nas que este se integra.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 4 sobre 10 no exame de preguntas de desenvolvemento, que poderá ser oral ou escrito. Suporá o 40% da avaliación final.

Aqueles/as alumnos/as que non participen no desenvolvemento do curso de maneira presencial terán unha avaliación final que implicará un examen oral, que suporá o 60% da avaliación, e a resolución dun suposto práctico, que suporá o 40% da avaliación.

O alumnado gozará de atención personalizada nas tutorías individualizadas nos días e as horas establecidas, que se darán a coñecer ao alumnado ao comezo do período lectivo.

Na segunda convocatoria diferenciaranse as seguintes modalidades:

(a) Os/as alumnos/as presenciais serán avaliados daquela parte da programación docente que non superasen durante o curso.

(b) Os/os alumnos/as que se presentasen á avaliación final e non a superasen, deberán repetir esa mesma modalidade de avaliación na súa totalidade.

Convocatoria fin de carreira:

A avaliación constará de preguntas orais e do desenvolvemento dun caso práctico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

López Guerra, Luis et al., **Derecho Constitucional**, 11ª, Tirant Lo Blanch, 2018

Rodríguez-Zapata, Jorge, **Teoría y práctica del derecho constitucional**, 4ª,

Ferres Combla, Victor, **The Constitution of Spain: A Contextual Analysis**,
 Aguilera Vaqués, Mar y Serra Cristóbal, Rosario, **Rights and Freedoms in the Spanish Constitution**,
Bibliografía Complementaria
 Kelsen, Hans, **Teoría General del Derecho y del Estado**,
 Schmitt, Carl, **Teoría de la Constitución**,
 Mosca, Gaetano, **Derecho constitucional**,
 Mortati, Costantino, **La Constitución en sentido material**,
 Bergareche Gros, Almudena, **El Concepto de Constitución Interna en la Restauración española**,
 Bergareche Gros, Almudena, **La costituzione in senso materiale : l'importanza della realtà dell'organizzazione , La costituzione materiale : percorsi culturali e attualità di un'idea / a cura di Alessandro Catelan, 2001**,
 Pérez Tremps, Pablo; Saiz Arnaiz, Alejandro, **Comentario a la Constitución Española**, 1, Tirant lo Blanch, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito administrativo/V08G211V01401
 Dereito da seguridade social I/V08G211V01402
 Dereito do traballo I/V08G211V01302
 Dereito do traballo II/V08G211V01403
 Dereito da seguridade social II/V08G211V01501
 Dereito financeiro e tributario I/V08G211V01504
 Dereito sindical I/V08G211V01502
 Dereito sindical II/V08G211V01601
 Dereito social comunitario/V08G211V01903

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Teoría do dereito/V08G211V01101

Outros comentarios

Durante o curso 2022/2023 implantarase un grupo de docencia en inglés. A guía docente é común para este grupo, coa recomendación de bibliografía en inglés. Ao comezo do curso facilitarase ao alumnado o cronograma co contido, actividades e lecturas detalladas en inglés.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Organización da empresa				
Materia	Empresa: Organización da empresa			
Código	V08G211V01202			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Caballero Fernández, Gloria			
Profesorado	Caballero Fernández, Gloria			
Correo-e	gloriacf@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é o de obter uns coñecementos básicos da empresa e do seu funcionamento. Dentro do funcionamento da empresa, o alumnado deberá ser quen de identificar as áreas funcionais (produción, marketing e finanzas) e saber as súas características.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional
B2	Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad
B3	Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional
C16	Conocer técnicas y procedimientos de organización de una empresa
D1	Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión
D3	Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal
D4	Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumno obtén coñecementos básicos da empresa e organización da súa operación. Dentro disto, debe ser quen identificar as áreas funcionais (produción, mercadotecnia e finanzas) e coñecer o seu funcionamento e características	A1 B1 C16 D1 A2 B2 D3 A5 B3 D4

Contidos	
Tema	
Tema 1: Coñecemento do concepto e evolución da empresa e do empresario dentro da función económica xeral.	Concepto de empresa, a empresa como sistema, os elementos da empresa e teorías do empresario e da empresa
Tema 2: Modelos de organización dentro da empresa	Organización, división do traballo, decisións, motivación, liderado, etc.
Tema 3: Coñecemento das actividades dentro da zona de produción	Formas de organización da produción, capacidade, programación, distribución en planta, calidade, xestión de stocks, localización etc.
Tema 4: Coñecemento das actividades dentro da área do marketing	Prezo, promoción e publicidade; distribución e canle; produto e marca, entre outros.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	36	40	76
Resolución de problemas	15	57	72
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	A sesión maxistral divídese en dúas tarefas: 1.Exposición, por parte do profesor, dos contidos teóricos (36 horas). 2. O traballo autónomo do alumno para a preparación das clases teóricas (40 horas).
Resolución de problemas	A resolución de problemas e/ou exercicios divídese en dous: 1. A formulación e resolución de supostos prácticos relacionados cos contidos teóricos (clases prácticas: 15 horas). 2. O estudo e resolución dos exercicios e casos prácticos polo alumno de xeito autónomo (57 horas).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolveranse as dúbidas dos contidos teóricos expostos na lección maxistral
Resolución de problemas	Realizaranse casos prácticos baseados en problemas e situación reais dunha empresa. O alumnado os resolverá de maneira individual ou tras unha discusión cun grupo de compañeiros. Os exercicios realizaranse de maneira individual co apoio do profesor

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e fundamentos teórico-prácticos para a resolución de problemas e/ou exercicios obxecto de avaliación continua, que ten que desenvolver o alumno. Se incentivará a asistencia e participación activa do alumnado no desenvolvemento desta metodoloxía.	5	
Resolución de problemas	Asistencia e participación/entrega na resolución de problemas, casos prácticos e/ou exercicios nas clases prácticas	35	
	Probas de avaliación sobre a práctica ou exercicios realizados cando o profesor considéreo en Moovi		
Exame de preguntas obxectivas	Dúas probas da mesma valoración de preguntas de test e algunha corta en caso de ser considerado polo profesor. Unha teórica e outra práctica	60	

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A puntuación obtida pola evluacion continua, será válida só nas convocatorias do ano académico no que se alcanzou a mesma (sexa convocatoria común ou ben de fin de carreira).

2. O tipo de exames para os alumnos que se atopen na convocatoria de fin de carreira será similar os demais alumnos (apartado "recomendacións")

Este apartado complétase co apartado de Recomendacións.

As datas de exame apróbaas a Xunta de Facultade e publícanse na web da Facultade

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MIRANDA GONZÁLEZ, F.C. et al., **Bibliografía básica: Manual de Dirección de Operaciones**, Madrid: Thomson, 2005,

KEOWN, A, et al., **Bibliografía básica: Introducción a las finanzas. La práctica y la lógica de la dirección financiera**, Madrid: Prentice Hall, 1999. 2ª ed.,

KOTLER, P, et al., **Bibliografía básica: Fundamentos de marketing**, Mexico, D.F. : Pearson Educación, 2017,

PIÑEIRO, et al., **Bibliografía básica: Introducción a la economía de la empresa: una visión teórico-práctica**, Madrid: Delta, 2010,

BUENO CAMPOS, E., **Bibliografía básica: Curso básico de economía de la empresa un enfoque de organización**, Madrid: Pirámide, 2005. 4ª ed.,

Bibliografía Complementaria

DOMINGUEZ MACHUCA, J.A., **Bibliografía complementaria: Dirección de operaciones**, Madrid: Mc Graw-Hill, 1994.,

BUENO CAMPOS, E. et al., **Bibliografía complementaria: Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales**, Madrid: Pirámide, 2002,

AGUIRRE SADABA, A., **Bibliografía complementaria: Fundamentos de economía y administración de empresa**, Madrid: Pirámide, 1995.,

Recomendaciones

Outros comentarios

1. Os alumnos que non opten pola avaliación continua poderán presentarse a un exame cunha valoración do 100%. Este exame será mais amplo que o dos alumnos que optan pola avaliación continua.
2. A proba de valoración de tipo test poderá levar engadido algún exercicio práctico no caso que o profesor da materia considéreo necesario.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicoloxía: Psicoloxía				
Materia	Psicoloxía: Psicoloxía			
Código	V08G211V01203			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Domínguez Rubira, María Carmen			
Profesorado	Domínguez Rubira, María Carmen			
Correo-e	carmenrubira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura proporciona unha perspectiva da organización como un sistema social tendo en conta os factores materiais, temporais e sociais que tamén lle afectan. Así mesmo esta materia estuda a importancia dos aspectos psicosociais como a motivación, a satisfacción, o manexo do poder e a comunicación que inflúen no comportamento laboral.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para buscar, analizar y sintetizar información para construír argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional
B2	Capacidade para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad
B3	Capacidade para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional
B4	Capacidade para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional
B5	Capacidade para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional
C22	Ser capaz de comprender la relación entre los procesos psicosociales y la dinámica de las relaciones laborales
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética y con responsabilidade social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidade y multiculturalidade

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumno interpreta os feitos que acontecen nas organizacións e comprende que nas relacións laborais hai procesos psicolóxicos e sociais implicados	A2	B1	C22	D4
	A4	B2		
	A5	B3		
		B4		
		B5		

Contidos	
Tema	
Tema 1: Aproximación á Psicoloxía do traballo.	Definición de psicoloxía e campos de especialización. Principios da psicoloxía do traballo. Breve desenvolvemento histórico. Principais áreas de investigación.
Tema 2:: Factores psicosociais que inflúen na conduta e nas relacións humanas no traballo.	Intelixencia e personalidade. Actitudes. Estereotipos. Conformismo. Percepción. O funcionamento dos grupos humanos.

Tema 3: Factores do contexto do traballador: Condicións de traballo, cultura organizacional e clima laboral	O concepto de condicións de traballo. As Condicións ambientais de traballo. O estrés no traballo. Mobbing. Burnout. Concepto de cultura organizacional, características e dimensións culturais das organizacións. Concepto de clima laboral. Componentes do clima laboral e consecuencias do mesmo.
Tema 4: Motivación laboral e satisfacción no traballo	Introducción ao estudo da motivación humana. Concepto de motivación laboral. Principales enfoques teóricos. Concepto de satisfacción laboral. Componentes da mesma. Medida da satisfacción. Relación con outras variables.
Tema 5: Organización do traballo nos seus aspectos materiais, temporais e sociais.	Tareas, postos e funcións. Tempo biolóxico, psicolóxico e social. Horarios de traballo. Roles no traballo.
Tema 6: O Conflicto nas organizacións.	Análisis do poder. Proceso de conflito nas organizacións. Xestión eficaz do conflito. Dinámica do conflito.
Tema 7: A Negociación	Definición de negociación. Estilos de negociación. Estratexias e tácticas de negociación. A comunicación entre os negociadores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	36	0	36
Traballo tutelado	7.5	48	55.5
Estudo de casos	7.5	48	55.5
Exame de preguntas obxectivas	0	3	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resúmenes de lecturas, conferencias, etc.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adiestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual o en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia o prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resúmenes de lecturas, conferencias, etc. Xeneralmente tratase de unha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a búsqueda e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resúmenes de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral.	30	A2 B1 C22 D4 A4 B2 A5 B3 B4 B5
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adiestrarse en procedementos alternativos de solución.	30	A2 B1 C22 D4 A4 B2 A5 B3 B4 B5
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40	A5 B3 C22

Outros comentarios sobre a Avaliación

É necesario asistir ó 90% de horas de práctica de avaliación continua.

Para a segunda convocatoria haberá un examen tipo test das mesmas características que na primeira. Conservarase a cualificación obtida na avaliación continua.

Se debe alcanzar unha calificación mínima de 4 na proba test final para que se poda ter en conta a calificación obtida nas demais traballos do cuadrimestre.

Para aqueles alumnos que no houberen realizado a avaliación continúa o examen constará dun maior número de preguntas, de tipo test e de desenvolver que constituirá o 100% da nota.

A nota acadada na avaliación continua manterase para o curso seguinte.

Para a convocatoria de Fin de Carreira haberá un examen final de toda a asignatura que constituirá o 100% da nota final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Peiró J. y Prieto A., **Tratado de Psicología del trabajo.**, 4ª Edición., Síntesis, 2014

Newstrom, J.W, **Comportamento humano en el trabajo.**, 13va Edición, McGraw-Hill, 2007

Alonso, C., **Psicología social y de las organizaciones: desarrollo institucional**, 3ª Edición, Dykinson, 2004

Alcover de la Hera, C, **Introducción a la Psicología do traballo.**, 1ª Edición, McGraw-Hill, 2004

Muchinsky, P.M, **Psicología aplicada al trabajo.** ., 3ª Edición, Paraninfo, 2000

Guillén Gestoso, C y Casco Pirri, **Psicología del Trabajo: Gestión de los recursos humanos. Skill management**, 3ª Edición., Ariel, 2010

Gibson, J; Ivancevich, J y Donnell, **Las organizaciones.**, Última edición, McGraw-Hill, 2006

Ovejero Bernal, A, **Técnicas de negociación: cómo negociar eficaz y exitosamente.**, 2ª Edición, McGraw-Hill, 2004

Andrade, H, **Comunicación organizacional interna: proceso, disciplina y técnica.**, Última edición, Netbiblo, 2005

Francisco Morales, J., **Psicología social**, 3ª Ed., McGraw-Hill, 2007

Peiró, J.M, **Desencadenantes del estrés laboral**, 2ª Ed., Pirámide, 2005

Munduate Jaca, L., **Gestión del conflicto, Negociación y Mediación.**, 2ª, Pirámide, 2005

Bibliografía Complementaria

Kenneth W. Thomas, **La motivación intrínseca en el trabajo.**, Última edición, Centro de estudios Ramón Areces, 2005

Piñuel, I, **Mobbing: cómo sobrevivir al acoso psicológico en el trabajo.**, 1ª, Sal Terrae, 2001

González Fernández, R., **Psicosociología de los grupos pequeños: comunicación, procesos de influencia y aprendizaje del trabajo en equipo.**, 2ª, Universitas, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicología do traballo/V08G211V01304

Recursos humanos I/V08G211V01405

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Sociología do traballo/V08G211V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Sociología: Introducción á sociología das relacións laborais/V08G211V01103

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Economía española				
Materia	Economía: Economía española			
Código	V08G211V01204			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Iglesias Malvido, Carlos			
Profesorado	Iglesias Malvido, Carlos			
Correo-e	calu@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Conquerir coñecementos da vida económica española que permitirá ter unha idea do estado do mundo económico español para axudar a comprender a situación económico-social de España.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional
B2	Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad
B3	Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional
B4	Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional
B5	Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional
C24	Interpretar magnitudes macroeconómicas básicas para tomar decisiones en el ámbito de la economía española
D4	Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumno interpreta a realidade da economía española e ten capacidade para elaborar xuízos críticos	A2 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C24	D4

Contidos	
Tema	
Tema1: Crecemento Económico	1.1. Conceptos básicos 1.2. Evolución da Economía Española 1.3. Distribución da renda
Tema 2: Determinantes do crecemento económico	2.1. Recursos humanos 2.2. Recursos materiais
Tema 3: Sectores productivos	3.1. Sector agrario 3.2. Sector industrial 3.3. Sector servizos 3.4. Sector enerxético

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	12	29	41
Prácticas con apoio das TIC	15	32	47
Lección maxistral	20	38	58
Observación sistemática	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Permite ao alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistrais a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia no manexo dos contidos aprendidos así como ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos nun contexto determinado e de adquisición de habilidades básicas e procedementais en relación coa materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Acompañar aos alumnos no seu proceso de aprendizaxe e darlles un feedback continuo e personalizado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	outras evidencias da avaliación continua	30	A2 A4 A5	B2 B4 B5	C24	D4
Observación sistemática	percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado.	10	A2 A4 A5	B2 B4 B5	C24	D4
Exame de preguntas obxectivas	2 controis tutoriais	60	A2 A4 A5	B2 B4 B5	C24	D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno poderá elixir entre avaliación continua ou exame global (100% da nota).

A CUALIFICACIÓN DA AVALIACIÓN CONTINUA será o resultado da suma de: controis tutoriais (60%), observación sistemática (10%) e outras evidencias (30%). O docente poderá establecer unha nota mínima nos controis tutoriais como condición necesaria para obter o 100% da cualificación. No caso de non alcanzar dita nota mínima, a cualificación por avaliación continua será, tan só, o resultado de multiplicar por 0,6 a nota media obtida en devanditos controis tutoriais.

AVALIACIÓN 2ª CONVOCATORIA: exame teórico-práctico no que se avaliarán as competencias globais da materia e co que se pode alcanzar o 100% da cualificación.

As datas dos exames serán as aprobadas pola Xunta de Facultade e publicadas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica**

García Delgado, J. L. y otros, **Lecciones de Economía Española**, 15ª edición, ARANZADI, S.A. EDITORIAL (THOMPSON REUTERS), 2020

Bibliografía Complementaria

Instituto Nacional de Estadística,

Eurostat,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Economía laboral/V08G211V01505

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía/V08G211V01104

Outros comentarios

Ao longo do curso facilitarase bibliografía adicional e específica para completar determinados puntos do temario.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Fundamentos básicos de contabilidade da empresa**

Materia	Empresa: Fundamentos básicos de contabilidade da empresa			
Código	V08G211V01205			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Orge Míguez, José Carlos			
Profesorado	Orge Míguez, José Carlos			
Correo-e	jcorge@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecementos básicos sobre a materia contable xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional
B2	Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad
B3	Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional
B4	Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional
B5	Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional
C26	Interpretar información económica, procesarla y transmitirla mediante informes específicos
D4	Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumno interpreta os feitos que acontecen na empresa, procésalos según o método contable e elabora con eles unha información significativa que se reflicte nos Estados Contables	A2	B1	C26	D4
	A4	B2		
	A5	B3		
		B4		
		B5		

Contidos

Tema	
Tema 1 FUNDAMENTOS BÁSICOS DA CIENCIA CONTABLE	1.1 Definición 1.2 A contabilidade como sistema de información 1.3 A riqueza e o patrimonio 1.4 Análise do Activo 1.4 Análise do Pasivo 1.5 O Balance de Situación

Tema 2 O MÉTODO CONTABLE	2.1 O método contable 2.2 O feito contable 2.3 Teoría das contas 2.4 Método da partida dobre 2.5 Leis de funcionamento das contas 2.6 Métodos para levar as contas de Balance
Tema 3: O PROCESO CONTABLE	3.1 O exercicio contable 3.2 Cálculo do resultado: ingreso e gastos 3.3 Axustes e regularizacións 3.4 A apertura
Tema 4: Existencias	4.1 Método de compras e vendas 4.2 Contas a utilizar 4.3 Normas de valoración das operaciones 4.4 Cálculo do marxe bruto 4.5 Métodos de valoración de existencias
Tema 5 A NORMALIZACIÓN E AS NORMAS CONTABLES EN ESPAÑA	5.1 A normalización contable en España: o Plan Xeral de Contabilidade 5.2 Marco conceptual 5.3 Normas de rexistro e valoración 5.4 Cuentas anuais 5.4 Cadro de contas 5.5 Definicións e relacións contables

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	36	18	54
Resolución de problemas	0	24	24
Lección maxistral	15	0	15
Traballo	0	30	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	25	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas	Exame final
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	Asistencia e participación	20	A2 A4 A5	C26	D4
Lección maxistral	Asistencia e participación	20	A2 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C26 D4
Traballo	Traballos propostos polo profesor	20	A2 A4 A5	B1 B2 B4 B5	C26

Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame final	40	B1 B3 B4 B5	C26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para que se poidan ponderar o resto das probas, é necesario acadar como mínimo un catro (4) no exame final.

Na segunda convocatoria (xullo) farase una proba práctica tipo examen final con o mesmo valor e conservaranse as restantes notas obtidas na primeira convocatoria (xuño).

Na convocatoria universal farase un examen que contará o 100% da cualificación.

Na convocatoria FIN DE CARREIRA farase un examen que contará o 100% da cualificación.

Datas de exames: Son as aprobadas pola Xunta de Facultade e publicadas na web da Facultade

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Plan General de Contabilidad, Ediciones Pirámide 11ª Edición 2017,

Sáez Ocejo, José Luis, **Fundamentos de Contabilidad Financiera**, Andavira Editora 2018,

Wanden-Berghe Lozano, José Luis, **Contabilidad financiera**, Ediciones Pirámide edición 2011-12 2 volúmenes,

Carlos Mallo, **Contabilidad financiera**, Paraninfo 2008,

Pilar Yubero, **Contabilidad financiera: Introducción**, CTO Editorial 2010,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade/V08G211V01301

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos básicos de contabilidade da empresa/V08G211V01205